

Бастиља и Хаг

Зима.

Читајући Волтера, Аристотела и друге писце, на почетку треће године трећег миленијума.

Писац има моћ, рађа, убија, мучи, воли.

Писац се служи свим средствима да привуче читаоца. Чак и онај писац који не поседује снагу, покушава да измисли неки свој патент да привуче и стекне публику.

Већ само име писца може да привуче пажњу. Поготово спрега имена и назива дела, као Хомер и Илијада. Исто као што има дела којима и не треба име писца, као што је случај са Гилгамешом, да би се закорачило међу древне списе. Хемингвеј је имао поетске наслове о снеговима, сунцу и рађању, о борби и љубави између човека и мора, а Сомерсет Мом о колач има и пиву.

Аристофан је писао о птицама, а мислио на људе, Хамлету је лудило наменила судбина или Шекспир, леди Магбет после покоља није могла да опере кржаве руке.

Зима треће године трећег миленијума почела је, уз бечке валцере и, рекло би се, уз већ уобичајене најаве апокалипсе.

Претње над Ираком, егзекуције у Ирану, студентски протести у светом граду Кому, насиље Маоиста подно Хималаја у Непалу, страх у Обали Слоноваче, отварање писама и скидање преосталих велова са несрећне принцезе леди Дајане.

А, код Сиднеја, ухапшен је – Садам Бин Ладен. Неко је, изгледа погрешно. Обмане су део света, од постања. Тако се и магарац прерушио, огрчући крзно и гриву лава, шепурио се и уливао страхопоштовање. И тако је било, све док се није огласио, зањакао. Одмах су га препознали.

Предуг језик имао је, можда и Волтер, иако је био свестан да су и оне најстарије басне алегоричне, помињући и ону прву, за коју је знао, о избору цара: маслина није хтела, као ни смоква да остави свој род, а ни винова лоза своје вино, а цар је постао трн. Није ваљао ничему, имао је бодље и могао да нанесе бол.

Заиста је могућ закључак да је већина басана преправљање старих прича или представљајући ћуд маште. Волтер, који се у Паризу родио као Франсоа-Мари Аруе, био је у Хагу секретар француског амбасадора. А онда је заглавио у Бастиљи. Због сукоба са витезом де Роан Шабоом, био је избатинан и бачен у тамницу. И пре тога, провео је једанаест месеци у Бастиљи.

Волтер је писао о осећањима. Шкољке, прихватао је тврдњу, имају два чула, а кртице четири. Друге животиње, као људи, указивао је, имају пет. Такође је напомињао да неки признају и шесто чуло. Да ли је постојало време када је цела земаљска кугла била потопљена, питао се Волтер и одговорио да је то физички немогуће.